

Rasizmus, etnická diskriminácia a sociálne vylúčenie v oblasti športu

Článok 21 v kapitole [Charty základných práv Európskej únie](#) týkajúcej sa rovnosti zakazuje diskrimináciu z niekoľkých dôvodov vrátane rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu a príslušnosti k národnostnej menšine.

Politický kontext

Potenciál športu podporovať ľudské hodnoty má pre Európsku úniu čoraz väčší význam. V poslednom desaťročí sa na európskej úrovni zároveň výrazne zmenilo vnímanie rasizmu a diskriminácie v športe a informovanosť o nich, prinajmenšom vo futbale, pričom vzrástla potreba konať. Európske a medzinárodné subjekty a zainteresované strany aktívne v oblasti športu podporujú tento rozvoj aktívnejšieho prístupu zameraného proti rasizmu a diskriminácii v oblasti športu.

[Agentúra EÚ pre základné práva \(FRA\)](#) podrobne skúma tieto otázky vo svojej novej správe.

Rozšírenie účasti v oblasti športu

V mnohých oblastiach športu v Európskej únii nie sú menšiny a migranti dostatočne zastúpení, najmä v riadiacich pozíciách športových organizácií. Mimoriadne málo zastúpené sú najmä ženy a dievčatá z prostredia menších alebo migrantov.

V niektorých krajinách môžu sociálne vylúčenie a geografická izolácia viesť k nízkej miere účasti Rómov a Travellerov v oblasti športu. Nedostupnosť športových zariadení v konkrétnych oblastiach takisto znižuje mieru účasti niektorých skupín.

Zvýšenie informovanosti a zlepšenie rozmanitosti

Na uvedenie si inkluzívneho potenciálu športu sú nevyhnutné cielenejšie činnosti riadiacich orgánov v oblasti športu, federácií a klubov zamerané na zvýšenie informovanosti. Takéto činnosti by mohli zahŕňať programy zamerané na rozmanitosť s cieľom podporiť účasť migrantov a etnických menších alebo iniciatívy, ktorých cieľom je odstrániť prekážky prístupu k riadiacim pozíciám v športových organizáciách.

Monitorovanie rasisticky motivovaných incidentov v oblasti športu

Médiá často podávajú správy o rasisticky motivovaných incidentoch medzi divákmi športových podujatí. Napríklad vo futbale mužov vyvolávajú tieto incidenty najmä fanúšikovia.

K rasisticky motivovaným incidentom však dochádza aj medzi hráčmi, najmä v amatérskom športe.

Do takýchto incidentov môžu byť zapojení aj rozhodcovia a predstavitelia klubov. K veľkému počtu incidentov dochádza aj v rámci mládežníckeho športu.

Systémy na monitorovanie rasisticky motivovaných incidentov v oblasti športu existujú len v niekoľkých členských štátoch EÚ. Niektoré z nich sú modernejšie a zachytávajú viac rasisticky motivovaných incidentov ako iné - väčšina dostupných údajov sa však týka futbalu.

Účinné monitorovanie

Vnútroštátne a miestne orgány sa vyzývajú, aby v úzkej spolupráci so športovými federáciami zaviedli účinné mechanizmy na monitorovanie rasisticky motivovaných incidentov a diskriminácie v oblasti športu s cieľom zlepšiť zaznamenávanie incidentov a zjednodušiť aj podávanie jednotlivých sťažností.

Posilnenie predpisov a ich presadzovania v súvislosti s rasovo motivovanými incidentmi v oblasti športu

Stanovy alebo podobné dokumenty európskych a medzinárodných športových organizácií často obsahujú protirasistické alebo protidiskriminačné ustanovenia. Len málo organizácií však má zavedené jasné disciplinárne postupy proti rasistickému alebo diskriminačnému správaniu, výnimkou sú medzinárodné futbalové a kriketové organizácie.

Disciplinárne predpisy [Únie európskych futbalových asociácií \(UEFA\)](#), ako príklad osvedčených postupov, zahŕňajú protirasistické ustanovenia a zoznam negatívnych sankcií v prípade ich porušenia.

Zefektívnenie protirasistických predpisov:

Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA)

Je potrebné, aby riadiace orgány v oblasti športu vypracovali a zaviedli účinné protirasistické predpisy a opatrenia v prospech rovnosti. V tejto súvislosti by Európska komisia mohla zohrávať dôležitú úlohu pri koordinácii výmeny osvedčených postupov medzi členskými štátmi.

[Rámcové rozhodnutie Rady o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva](#) je dôležitým právnym nástrojom, ktorý by sa mohol použiť na boj proti rasizmu v oblasti športu.

Orgány pre otázky rovnosti a šport

Zo správy agentúry FRA vyplýva, že najmenej v 16 členských štátoch EÚ orgány pre otázky rovnosti a ďalšie inštitúcie, ako sú vnútroštátne inštitúcie na ochranu ľudských práv (NHRI), prijímajú opatrenia v prípadoch rasisticky motivovaných incidentov a etnickej diskriminácie v oblasti športu.

Zapojenie orgánov pre otázky rovnosti do boja proti rasizmu a etnickej diskriminácie v oblasti športu:

Orgány pre otázky rovnosti a vnútroštátne inštitúcie na ochranu ľudských práv (NHRI) by sa mali vo väčšej miere zapájať do riešenia problematiky rasovej diskriminácie v oblasti športu. Tieto orgány by mohli podporiť športové federácie a kluby pri rozvíjaní činností zameraných na zvýšenie informovanosti. Mohli by poskytnúť podporu potenciálnym obetiam a zúčastňovať sa, v rámci možností, na právnych konaniach proti páchatelom.

Kontext

Správa agentúry FRA je založená na rozhovoroch s príslušnými odborníkmi a zúčastnenými stranami, ako aj na sekundárnych údajoch a informáciách zahŕňajúcich obdobie rokov 2003 až 2008. Ďalšie informácie poskytli aj zúčastnené strany na európskej a vnútroštátnej úrovni vrátane národných športových federácií. Prieskum bol zameraný na profesionálny a amatérsky šport, ktorý vykonávajú muži, ženy a deti alebo dospelievajúci.

Vo všetkých 27 členských štátoch EÚ sa skúmala oblasť futbalu a atletiky spolu s tretím športom, ktorý bol populárny v danom členskom štáte.

Členský štát EÚ	Skúmaný šport
Rakúsko	futbal, atletika, alpské lyžovanie
Belgicko	futbal, atletika, basketbal
Bulharsko	futbal, atletika, volejbal
Cyprus	futbal, atletika, basketbal
Česká republika	futbal, atletika, ľadový hokej
Dánsko	futbal, atletika, hádzaná
Estónsko	futbal, atletika, basketbal
Fínsko	futbal, atletika, basketbal
Francúzsko	futbal, atletika, tenis
Nemecko	futbal, atletika, hádzaná
Grécko	futbal, atletika, basketbal
Maďarsko	futbal, atletika, vodné pólo
Írsko	futbal, atletika, hurling/camogie
Taliansko	futbal, atletika, basketbal
Lotyšsko	futbal, atletika, ľadový hokej
Litva	futbal, atletika, basketbal
Luxembursko	futbal, atletika, cyklistika
Malta	futbal, atletika, basketbal
Holandsko	futbal, atletika, korfbal
Poľsko	futbal, atletika, plochá dráha
Portugalsko	futbal, atletika, hádzaná
Rumunsko	futbal, atletika, hádzaná
Slovensko	futbal, atletika, ľadový hokej
Slovinsko	futbal, atletika, alpské lyžovanie
Španielsko	futbal, atletika, basketbal
Švédsko	futbal, atletika, ľadový hokej
Spojené kráľovstvo	futbal, atletika, kriket

Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA) uverejnila dve správy o rasizme, etnickej diskriminácii a vylúčení migrantov a menšín v oblasti športu v EÚ:

- *Rasizmus, etnická diskriminácia a vylúčenie migrantov a menšín v oblasti športu: porovnávací prehľad situácie v Európskej únii*
- *Rasizmus, etnická diskriminácia a vylúčenie migrantov a menšín v oblasti športu: situácia v Európskej únii – súhrnná správa*

V roku 2011 bude uverejnená *Príručka osvedčených postupov* pre športové federácie, kluby a hráčov alebo športovcov s príkladmi iniciatív na boj proti rasizmu, etnickej diskriminácii a vylúčeniu migrantov a menšín v oblasti športu.

Tieto správy sa nachádzajú na stránke www.fra.europa.eu